

شود و نظر آن‌ها پرسیده شود.

○ حضور در جشنواره به‌عنوان اثر جایگزین چه تأثیری بر روند دیده‌شدن و معرفی فیلم دارد؟

این فیلم از روز چهارم جشنواره اضافه شد و جدول اکران و تبلیغات درست برنامه‌ریزی نشده بود. احساس می‌کنم این امر می‌تواند روی داوری و دیده شدن فیلم تأثیر منفی بگذارد.

○ آیا فکر می‌کنید سینمای ایران امروز فضای کافی برای نمایش روایت‌های انسانی آتاریخی دارد؟

متأسفانه نه به اندازه کافی. قهرمان‌پروری برای خیلی‌ها تمام شده. آثار دفاع مقدسی مخاطب محدود دارند و فروش ندارند. کم‌دی‌ها ۳۰۰ میلیارد می‌فروشند، فیلم اجتماعی نهایتاً ۴۰ یا ۵۰ میلیارد، و فیلم جنگی حتی کمتر. همچنان نیاز به بازاندیشی و حمایت جدی وجود دارد.

○ در مقایسه با دیگر آثار دفاع مقدسی، «آندو» را چگونه تعریف می‌کنید؟

من فیلم‌های دیگر را ندیده‌ام، اما «آندو» فیلم شریفی است؛ درباره خردسال‌ترین شهید رزمنده، درباره شهدای بی‌نام و نشان. ما همیشه درباره فرماندهان فیلم ساخته‌ایم، اما سربازان بودند که تکه‌تکه شدند. این فیلم تلاش می‌کند برای سربازان و جوانان الگوسازی کند.

○ این تجربه کارگردانی چه درسی برای شما داشت و چه نقشی در مسیر حرفه‌ای آینده‌تان ایفا می‌کند؟

این تجربه سه سال طول کشید، با کمبود حمایت و محدودیت‌های مالی همراه بود. اما تمام تلاش ما این بود که فیلمی شریف و باشرفات بسازیم که هم جلوی خانواده‌های شهیدار و سفیدباشیم و هم پیام واقعی دفاع مقدس را منتقل کند. «آندو» روایت واقعی خردسال‌ترین شهید رزمنده ما را نشان می‌دهد و می‌تواند الگویی برای نوجوانان و جوانان امروز باشد.

○ صحبت پایانی

از اتفاقات رخ داده در جشنواره متأسف و دلخورم. در این روزها، با توجه به شرایط تلخ کشور و فقدان عزیزی که از دست داده‌ایم، دلم سرشار از اندوه است و خود را شریک غم مردم و به‌ویژه خانواده‌های داغدار می‌دانم.

مانی مقدم،
کارگردان فیلم «خواب»:
وقتی رویاها وارد زندگی شهری می‌شوند، دیوانه‌ام می‌کنند

علیرضا سیب احمدی، تهیه‌کننده فیلم سینمایی «آندو» در گفت‌وگویی تفصیلی با تأکید بر لزوم بازنگری در سیاست‌گذاری فرهنگی، از تجربه تولید در ژانر دشوار دفاع مقدس، فاصله نسل امروز با روایت‌های رسمی جنگ، بحران مخاطب در سینما و نقش مغفول کودکان در روایت‌های جنگی می‌گوید. او معتقد است سینمایی که جرأت نقد نداشته باشد، نمی‌تواند با جامعه ارتباط برقرار کند.

○ شما سابقه طولانی در تلویزیون دارید و سال‌ها در حوزه تولید سریال و فیلم تلویزیونی فعال بوده‌اید. این تجربه‌ها چه نقشی در شکل‌گیری نگاه شما به تهیه‌کنندگی سینما داشته است؟

من بیش از چند دهه است که در عرصه تولید کار می‌کنم؛ چه در تلویزیون، چه در سینما. بخش عمده‌ای از فعالیت من در تولید سریال‌ها و فیلم‌هایی بوده که بعضاً پروژه‌های سنگین و پرریسک محسوب می‌شدند؛ چه از نظر زمان تولید، چه از نظر وسعت عوامل و چه از نظر حساسیت محتوایی. همین تجربه باعث شد که با مدیریت پروژه‌های بزرگ، کار با گروه‌های متعدد و تصمیم‌گیری در شرایط بحرانی آشنا شوم.

واقعیت این است که اگر کسی تجربه سریال‌سازی نداشته باشد، ورودش به سینمای حرفه‌ای سخت‌تر

است؛ نه از نظر هنری، بلکه از نظر اجرایی و مدیریتی. سریال‌سازی به شما یاد می‌دهد که چطور پروژه را زنده نگه دارید، چطور بحران‌ها را مدیریت کنید و چطور با محدودیت‌ها کنار بیایید.

○ اما بارها تأکید کرده‌اید که مدیوم تلویزیون و سینما تفاوت‌های اساسی دارند. این تفاوت‌ها را چطور تعریف می‌کنید؟

تلویزیون یک مدیوم «روزمره» است. مخاطب تلویزیون معمولاً انتخاب گسترده‌ای ندارد؛ تلویزیون در خانه روشن است و بین چند شبکه جابه‌جا می‌شود. در نتیجه، شما برای مخاطبی کار می‌کنید که الزاماً برای دیدن اثر تصمیم‌آگاهانه نگرفته است.

اما سینما کاملاً متفاوت است. مخاطب باید بلیت بخرد، زمان بگذارد، از خانه بیرون بیاید و تصمیم بگیرد فیلم شما را ببیند. این یعنی سینما با اقتصاد، بازار، عرضه و تقاضا و سلیقه اجتماعی گره خورده است. از نظر محتوایی هم تفاوت مهمی وجود دارد؛ تلویزیون اغلب به حال پاسخ می‌دهد، اما سینما می‌تواند آینده‌ترسیم کند. سینما فرصت دارد که عمیق‌تر فکر کند و اثر ماندگارتری بگذارد.

○ این تفاوت در ساختار مدیریتی و فنی هم وجود دارد؟

قطعاً. در تلویزیون، مدیریت پروژه تابع سیاست‌ها و دستورالعمل‌های سازمان صداوسیماست. تهیه‌کننده مجری سیاست‌هاست، نه طراح آن‌ها. در سینما اما تهیه‌کننده صاحب پروژه است. انتخاب عوامل، ابزار، سیاست تولید، حتی مسیر پخش و نمایش، همه به تصمیم تهیه‌کننده وابسته است.

از نظر فنی هم تفاوت‌ها جدی است؛ کیفیت تصویر،

نوع دوربین، لنز، صدا، فرمت ضبط و حتی نگاه بصری فیلم باید برای پرده سینما طراحی شود. سینما فقط «بزرگ‌تر» از تلویزیون نیست؛ حساس‌تر، دقیق‌تر و بی‌رحم‌تر است.

○ چه چیزی شما را به پروژه «آندو» جذب کرد؟

زندگی شهید ظفر خالدی برای من تکان‌دهنده بود. نوجوانی کمتر از دوازده سال که از دل زندگی عشایری و سیاه‌چادرها راهی جبهه می‌شود، برادرش را پیدا می‌کند و هر دو در کنار هم می‌جنگند و در آغوش هم به شهادت می‌رسند.

این یک داستان معمولی جنگی نیست؛ این یک تراژدی انسانی است. برای من پرداختن به شهدای گمنام دفاع مقدس اهمیت ویژه‌ای دارد. سرداران و فرماندهان دیده شده‌اند، اما این نوجوانان گمنام بودند که جان‌شان را گذاشتند تا این کشور بماند.

○ ژانر دفاع مقدس چه چالش‌هایی برای شما به‌عنوان تهیه‌کننده ایجاد کرد؟

دفاع مقدس سخت‌ترین ژانر سینمای ایران است. هم از نظر تولید، هم از نظر هزینه و هم از نظر خطر. بازسازی صحنه‌های جنگ، طراحی دکور، تأمین ادوات نظامی، کار در لوکیشن‌های واقعی و بعضاً ناامن، همه این‌ها پروژه را پیچیده می‌کند.

ما در بسیاری از صحنه‌ها با تجهیزات واقعی کار می‌کنیم. خودرها و موتورسیکلت‌هایی که مربوط به ۴۰ یا ۵۰ سال پیش هستند و هیچ استاندارد ایمنی ندارند. کوچک‌ترین خطا می‌تواند به حادثه منجر شود. در چنین شرایطی، تهیه‌کننده و مدیر تولید عملاً تا پایان فیلمبرداری خواب راحت ندارند.

○ انتخاب عوامل و بازیگران چطور انجام شد؟

من اعتقاد دارم پیش‌تولید درست، نیمی از تولید است. از روز اول کنار کارگردان بودم؛ از انتخاب عوامل کلیدی گرفته تا لوکیشن‌ها و تجهیزات. در انتخاب بازیگران، صرفاً به شهرت نگاه نکردیم. بازیگر دفاع مقدس باید بداند قرار است در شرایط سخت کار کند؛ در سرما، باران، گرما، نخلستان، مناطق عشایری. هر کسی حاضر نیست چنین شرایطی را بپذیرد. به همین دلیل سراغ کسانی رفتیم که تجربه، تعهد و همراهی لازم را داشته باشند.

○ از نگاه شما، پیام اصلی «آندو» برای مخاطب امروز چیست؟

فیلم می‌گوید نخستین قربانیان جنگ، کودکان و زنان هستند. در طول مسیر، بارها با کودکانی مواجه می‌شویم که خانواده‌شان را از دست داده‌اند، مادرانی که داغدار شده‌اند. پیام فیلم این است که برای نجات جامعه،

گاهی باید از جان گذشت. فرقی نمی‌کند دوازده سال باشد یا هجده سال. این فداکاری‌هاست که امنیت امروز را ساخته است.

○ چرا به‌نظر شما نسل امروز با آثار دفاع مقدس کمتر ارتباط برقرار می‌کند؟

این مسئله تقصیر مردم یا جوانان نیست. این نتیجه سیاست‌گذاری فرهنگی اشتباه است. ما نتوانسته‌ایم روایت درستی از گذشته ارائه کنیم و هم‌زمان به مسائل امروز بپردازیم. اگر جوان امروز می‌گوید خسته شده، باید از خودمان پرسیم چرا؟ سینما باید نقد کند. سینمایی که نقد نکند، زنده نیست.

○ شما انتقادات تندی به مدیریت فرهنگی دارید. این نگاه از کجایم آید؟

از تجربه. سال‌هاست می‌بینم که تصمیمات فرهنگی پشت درهای بسته گرفته می‌شود، بدون ارتباط با جامعه. فاصله عمیقی بین مدیران و نسل امروز وجود دارد. ما نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم جامعه تغییر کند، اگر مدیران حاضر نیستند نگاه‌شان را به‌روز کنند. نتیجه این شکاف فرهنگی، مهاجرت، ناامیدی و بی‌اعتمادی است.

○ جشنواره‌ها چه نقشی در این میان دارند؟

جشنواره‌ها می‌توانند محل گفت‌وگو باشند، اما متأسفانه اغلب تبدیل به محل مصلحت‌اندیشی شده‌اند. انتخاب‌ها همیشه بر اساس شایستگی نیست. من فیلم‌هایی داشته‌ام که جوایز گرفته‌اند اما برای اکران مشکل داشته‌اند و برعکس. بنابراین به داوری‌ها نگاه مطلق ندارم.

○ برنامه شما برای اکران و پخش «آندو» چیست؟

تمرکز اصلی ما بر اکران داخلی است. سینمای دفاع مقدس معمولاً در عرصه بین‌الملل دیده نمی‌شود، مگر با نگاه‌های خاص. ما ترجیح دادیم فیلم‌مان صادقانه بماند.

○ بعد از «آندو» چه برنامه‌هایی دارید؟

متأسفانه شرایط اجتماعی و اقتصادی اخیر باعث توقف چند پروژه شد. سرمایه‌گذاران عقب‌نشینی کردند و پروژه‌ها به تعویق افتاد. با این حال، مطمئناً دوباره کار را شروع می‌کنم.

○ در پایان، توصیه شما به تهیه‌کنندگان جوان چیست؟

شجاعت داشته باشند. از نقد نترسند. به مسائل واقعی جامعه بپردازند. سینما بدون مخاطب معنا ندارد. اگر مردم خودشان را در فیلم نبینند، آن فیلم شکست خورده است. ما باید سینما را از رانت، جناح‌بندی و نگاه بسته نجات دهیم. سینما باید دوباره صدای مردم شود.